

Kysymyksiä ja vastauksia

Sisäministeriö on lähettänyt lausunnoille lakiluonnoksen karkottamispäätösten täytäntöönpanon nopeuttamisesta.

Hanke liittyy pääministeri Sipilän hallitusohjelmaan, jonka mukaan törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden, rikoksen uusijoiden ja yleiselle järjestykselle vaarallisten henkilöiden maasta poistamista nopeutetaan.

Mitä eroa on käännättämisellä ja karkottamisella?

Käännättäminen koskee niitä ulkomaalaisia, joilla ei ole ollut oleskelulupaa Suomessa (EU-kansalaisten osalta tämä koskee niitä, joiden oleskeluoikeutta ei ole vielä rekisteröity Suomessa). Muut kuin turvapaikanhakijoita koskevat käännätyspäätökset voidaan panna täytäntöön välittömästi. Turvapaikanhakijoiden käännätysten osalta Suomea sitoo EU:n turvapaikkamenettelydirektiivi.

Henkilö voidaan **karkottaa** Suomesta silloin, kun hänellä on tai on ollut oleskelulupa Suomessa (EU-kansalaisten osalta tämä koskee niitä, joiden oleskeluoikeus on rekisteröity). Käytännössä karkottaminen koskee esimerkiksi rikoksiin syyllistyneitä ulkomaalaisia.

Kuka voidaan karkottaa Suomesta?

Ulkomaalaislain mukaan maasta voidaan karkottaa oleskeluvalla oleskellut ulkomaalainen:

- 1) joka oleskelee Suomessa ilman vaadittavaa oleskelulupaa;
- 2) jonka on todettu syyllistyneen rikokseen, josta on säädetty enimmäisrangaistuksena vähintään yksi vuosi vankeutta taikka jonka on todettu syyllistyneen toistuvasti rikoksiin;
- 3) joka on käyttäytymisellään osoittanut olevansa vaaraksi muiden turvallisuudelle; taikka
- 4) joka on ryhtynyt taikka voidaan aikaisemman toimintansa perusteella tai muutoin perustellusta syystä epäillä ryhtyvän Suomessa kansallista turvallisuutta vaarantavaan toimintaan.

EU-kansalainen voidaan karkottaa, jos hän ei enää täytä oleskeluoikeuden edellytyksiä tai jos hän on uhka yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle. Päätös ei voi perustua pelkästään rikostuomioihin, vaan henkilön käyttäytymisen on muodostettava todellinen, välitön ja riittävän vakava uhka, joka vaikuttaa yhteiskunnan olennaiseen etuun.

Minkälaisia karkotuspäätöksiä muutokset koskisivat?

Karkotuspäätösten täytäntöönpanoa nopeutettaisiin edellä kohdissa 2-4 mainituissa tapauksissa. EU-kansalaisten osalta karkotuspäätösten täytäntöönpanoa nopeutettaisiin silloin, kun henkilö vaarantaa yleistä järjestystä tai turvallisuutta.

Mikä karkotuspäätösten osalta muuttuisi?

Tällä hetkellä maasta karkottamista koskevia päätöksiä ei pääsääntöisesti panna täytäntöön ennen kuin ne ovat lainvoimaisia. Tämä tarkoittaa sitä, että jos karkotettava on valittanut päätöksestä hallinto-oikeuteen, hän saa odottaa Suomessa hallinto-oikeuden päätöstä. Valitusluvan hakeminen korkeimmalta hallinto-oikeudelta ei estä täytäntöönpanoa, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että jatkossa tietyt yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvät karkottamispäätökset voitaisiin panna täytäntöön 30 päivän kuluttua tiedoksiannosta, ellei hallinto-oikeus ole kieltänyt täytäntöönpanoa.

Miten varmistetaan karkotettavan oikeusturva?

Karkotettavan oikeusturvan varmistamiseksi lakiluonnoksessa ehdotetaan, että karkotettavalla olisi 30 päivää aikaa tehdä päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämistä tai kieltämistä koskeva hakemus hallinto-oikeudelle. Määräaika olisi pituudeltaan sama kuin muutoksenhauulle säädetty aika. Hallinto-oikeudella olisi vastaavasti 30 päivää tehdä päätös tähän hakemukseen.

Kuinka paljon karkotuspäätöksiä tehdään vuosittain?

Vuonna 2016 tehtiin 429 karkotuspäätöstä, joista 146 oli rikosperusteisia tai ne liittyivät yleiseen järjestykseen tai turvallisuuteen. Muut karkotuspäätökset liittyvät ulkomaalaisiin, joilla ei ole enää oleskelulupaa tai oleskeluoikeutta Suomessa (esimerkiksi silloin, kun oleskelulupa on peruutettu).